

Vragen CDA-fractie

1.

Hoe wil het kabinet ervoor zorgen dat inderdaad het kind centraal staat, als de regie door drie overheidsniveaus gevoerd moet worden? Wanneer gaat het kabinet uitvoering geven aan de motie Çörüz (28 168, nr 40 van 19 juni 2003)? (p.2)

Antwoord:

De drie overheidsniveaus hebben ieder hun eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het is nu niet altijd duidelijk wat de precieze verantwoordelijkheidsafbakening tussen de drie overheidsniveaus is. Dit is wel nodig om het kind centraal te kunnen stellen. Overigens is vooral gebrek aan regie op uitvoerend niveau, per individueel kind of gezin, er debet aan dat nu te weinig het kind centraal staat. Daarom moet met Operatie Jong helder worden wie welke verantwoordelijkheid heeft, zowel binnen de overheid als het gaat om bestuurlijke regie als bij de uitvoerende instanties als het gaat om regie op uitvoeringsniveau.

De kabinetsreactie op de motie Çörüz is uw kamer begin oktober toegezonden.

2.

Door een ketenresultaat af te spreken wordt helder wat alle partijen moeten bijdragen en waar ze op aanspreekbaar zijn. Is het probleem niet juist dat de verschillende partijen vooral gericht zijn op het leggen van verantwoordelijkheden bij anderen en minder op het nemen van eigen verantwoordelijkheid, ook als de problematiek niet volledig past binnen het eigen hulpverleningsaanbod? Hoe wil het kabinet in een ketenbenadering voorkomen dat jeugdigen met meervoudige problemengebieden als 'hete aardappels' in de hulpverleningsketen van instelling naar instelling worden doorgeschoven? (p.2)

Antwoord:

Inderdaad is soms het probleem dat verschillende partijen vooral gericht zijn op het leggen van verantwoordelijkheden bij anderen en minder op het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Daarom is het nodig dat partijen afspreken wat zij als gezamenlijk resultaat willen bereiken en wat de bijdragen van de afzonderlijke partijen in die keten zijn om het gezamenlijke resultaat te behalen. Bij jeugdigen met meervoudige problemengebieden is het van belang dat er per individueel geval coördinatie van zorg plaatsvindt. Een jeugdige met meervoudige problemen die nog niet in aanmerking komt voor geïndiceerde zorg zal integraal moeten worden beoordeeld en ondersteund door lokale voorzieningen. De gemeenten hebben vanuit het lokale, preventieve jeugdbeleid een bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het aanbieden van zorg aan deze doelgroep. Deze verantwoordelijkheid is verankerd in de vijf gemeentelijke functies die overeen zijn gekomen tussen Rijk, VNG, IPO en MO-groep. De zorgstructuur in en rond de school is een gremium waarin de afspraken van een gezamenlijk ketenresultaat en de bijdrage van de afzonderlijke partijen tot stand kunnen komen. Een jeugdige met meervoudige problemen die in aanmerking komt voor geïndiceerde jeugdzorg krijgt te maken met het bureau Jeugdzorg. Op grond van de Wet op de jeugdzorg heeft het bureau Jeugdzorg tot taak te bevorderen dat een samenhangend hulpverleningsplan tot stand wordt gebracht dat uitgaat van het (integrale) indicatiebesluit van het bureau. Ook het sluitend maken van de zorgstructuur in en rond de school moet een belangrijke bijdrage leveren aan het afspreken van een gezamenlijk ketenresultaat en de bijdrage die de afzonderlijke partijen hieraan leveren.

Zo moeten partijen helder aanspreekbaar zijn op hun verantwoordelijkheden en moet voorkomen worden dat jeugdigen met meervoudige problemengebieden als 'hete aardappels' in de hulpverleningsketen van instelling naar instelling worden doorgeschoven.

3.

Welke meetbare doelstelling gaat het kabinet formuleren in het kader van een sluitende ketenbenadering, ontkokering van de jeugdzorg en vroegtijdig ingrijpen? Met hoeveel procent denkt

het kabinet het aantal civielrechtelijk geplaatste jongeren in justitiële jeugdinrichtingen te kunnen verminderen, omdat in een eerder stadium de juiste hulp geboden wordt? (p.2)

Antwoord:

Momenteel zijn er geen indicatoren benoemd met betrekking tot een sluitende ketenbenadering, ontkokering van de jeugdzorg en vroegtijdig ingrijpen. Essentie van de beoogde resultaten op de drie genoemde terreinen is dat het beter gaat met de Nederlandse jeugdigen en uitval zoveel mogelijk voorkomen wordt. Ten aanzien van uitval zijn wel indicatoren en concrete doelstellingen geformuleerd. Deze zijn te vinden bij het antwoord op vraag 42.

Voor het antwoord op het tweede deel van de vraag verwijs ik naar het antwoord op vraag 17.

4.

Hoever is het kabinet met de uitvoering van de motie Cörüz c.s. (28 168, nr.42 van 19 juni 2003) over de aanspraak op, de toegang tot en de bekostiging van jeugdzorg (p.3)

Antwoord:

De betreffende motie Cörüz verzoekt de regering met voortvarendheid de mogelijkheden te onderzoeken om alsnog te komen tot één financieringsbron voor de jeugdzorg, en bij de evaluatie van de wet de huidige financieringswijze te heroverwegen.

Ook in de behandeling van de Wet op de jeugdzorg in de Eerste Kamer is grote zorg geuit over het bestaan van drie financieringsbronnen. Ik heb daar toegezegd binnen twee jaar te rapporteren over het al dan niet aanpassen van de wet op het punt van eenduidige financiering en aansturing.

Inmiddels ben ik het terugbrengen van de financieringsbronnen langs twee sporen aan het uitzetten. Ik verken momenteel met het veld op welke wijze het zorgaanbod voor licht verstandelijk gehandicapten met opvoedingsproblemen en de provinciaal gefinancierde jeugdzorg verder gestroomlijnd kunnen worden.

Daarnaast ben ik samen met de minister van Justitie de consequenties aan het verkennen van het beëindigen van de plaatsing van jeugdigen vanuit een beschermingsdoel in justitiële jeugdinrichtingen, zoals aangegeven in onze brief van 1 juli 2004. Indien de opvang van jongeren die op civielrechtelijke titel gesloten plaatsing behoeven, van een justitiële jeugdinrichting wordt overgeheveld naar de jeugdzorg, betekent dit tevens eenduidige financiering.

5.

De bureau's Jeugdzorg indiceren de hulpverlening en voeren de regie over de hulpverlening aan jeugdigen met ernstige opvoedingsproblemen. Hoe kan bureau jeugdzorg onafhankelijk indiceren als ze als regisseur afhankelijk is van het beschikbare aanbod van de hulpverlenende instanties? (p.3)

Antwoord:

Bij het opstellen van het indicatiebesluit maakt het bureau Jeugdzorg een onafhankelijke en integrale afweging om te bezien op welke vorm van zorg – omschreven in functies en niet in termen van bestaand aanbod – aanspraak bestaat. In het indicatiebesluit kan, indien de meest wenselijke zorg niet beschikbaar is, ook de 'second best' zorg beschreven worden. Met deze informatie wordt de provincie in de gelegenheid gesteld om bij onvoldoende aanbod van de meest wenselijke zorg een goed alternatief te bieden. De provincie krijgt zo wel een scherp beeld inzake de vraag wat de meest wenselijke zorg is en of deze gerealiseerd kan worden. Hiermee kan de provincie per jaar bezien welke zorg er moet worden ingekocht om aan de vraag te kunnen voldoen.

6.

Is het kabinet het met de CDA-fractie eens met de stelling dat door vroegtijdig de juiste hulp te bieden, daarmee het later weglekken naar zwaardere en duurdere hulpverlening voorkomen kan worden? (p.3)

Antwoord:

Ja.

7.

Is het kabinet bereid om extra investeringen te doen als deze zich in de jaren daarna in veelvoud zullen terugverdienen? (p.3)

Antwoord:

Het kabinet zal op de gebruikelijke wijze en binnen het beschikbare totaal voor collectieve uitgaven wensen met betrekking tot intensiveringen op het jeugdbeleid afwegen. Bij die afweging zijn te verwachten effecten op langere termijn één van de afwegingselementen.

8.

Vindt het kabinet dat het uitwisselen van informatie tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs, en tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs ook mogelijk moet zijn zonder toestemmingsverklaring van ouders/verzorgers? (p.7)

Antwoord:

Een goede gegevensuitwisseling tussen voorschoolse voorzieningen en tussen de verschillende schoolsoorten is een belangrijke schakel, in het bijzonder voor leerlingen die extra zorg nodig hebben. Overdracht van informatie staat soms in een spanningsvolle verhouding met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en doet een groot beroep op de professionaliteit van de betrokken personen.

Afstemming en samenwerking staan in het teken van de effectiviteit waarmee instellingen de ontwikkeling van kinderen kunnen aanpakken. Voorschoolse instellingen en scholen dienen hierover aanvullende afspraken maken. Het daarbij delen van relevante informatie over kinderen vergt een zorgvuldige handelswijze. Het belang van het kind dient zonder meer centraal in de afwegingen te staan. Als een toestemmingsverklaring van de wettelijke vertegenwoordigers hierbij in de weg staat, zal binnen wettelijke kaders een passende vorm gezocht moeten en kunnen worden. Het is zaak dat professionals goed geïnformeerd zijn over wat wel en niet mag. Hier is al veel informatie over verzameld. Het kabinet laat bezien of, met gebruikmaking van de reeds verzamelde informatie, tot een nadere handreiking voor professionals gekomen kan worden.

9.

Wat vindt het kabinet van het idee om in het kader van vroegsignalering de multidisciplinaire VTO-teams, voor vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen, weer in ere te herstellen? (p.8)

Antwoord:

Het werk van de VTO-teams zal binnen de nader te ontwikkelen werkwijze op het terrein van vroegsignalering een plaats te krijgen.

10.

Het kabinet laat risicoprofielen ontwikkelen, op grond waarvan signaleringsinstrumenten ontwikkelen gaan worden. Gaat het kabinet in het kader van preventie ook inzichtelijk maken welke beschermende factoren de ontwikkeling van kinderen juist positief beïnvloeden en/of gevolgen van de risicofactoren enigszins compenseren? (p.9)

Antwoord:

Ja, voor de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt de balans tussen draaglast en draagkracht als uitgangspunt genomen. Dit betekent dat zowel beschermende- als risicofactoren relevant zijn.

11.

Welke partijen moeten volgens het kabinet deel uit maken van de zorgstructuur rondom de basisschool en wie moet daarbij de regie voeren? (p.10)

Antwoord:

De eerste zorgstructuur rondom de basisschool wordt gevormd door het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School. Het samenwerkingsverband geldt als vertrekpunt voor de versterking van de afstemming met het aanbod aan zorg in de regio. Relevante partners voor het samenwerkingsverband zijn in ieder geval het bureau jeugdzorg en de gemeente. Gemeenten hebben een regiefunctie als het gaat om lokaal jeugdbeleid en zijn verantwoordelijk voor de inzet van bijvoorbeeld het maatschappelijk werk en de jeugdgezondheidszorg. In meerdere plannen van aanpak die ter uitwerking van de jeugdagenda dit najaar aan de Tweede Kamer zullen worden gezonden, wordt aandacht besteed aan de regiefunctie.

12.

Is opvoedingsproblematiek bij 0 tot 12-jarige niet veelal secundaire problematiek ten gevolge van andere problemen in het gezin? Zo ja, deelt het kabinet dan met de CDA-fractie de mening dat in die situaties vooral de primaire problematiek aangepakt moet worden? (p.10)

Antwoord:

Opvoedingsproblematiek gaat in veel gevallen samen met andere problemen in het gezin. Daar waar dat het geval is, moeten de verschillende problemen in onderlinge samenhang aangepakt worden.

13.

Gaat het kabinet de evaluatie '10 jaar Weer Samen Naar School' – waarin naast de daling van het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs ook de groei van het aantal leerlingen in het ZMOK-onderwijs en de uitval van leerlingen in de eerste jaren van het VMBO wordt onderzocht – betrekken bij de verdere plannen in het kader van Operatie JONG? (p.11)

Antwoord:

Er verschijnt eind december een samenhangende evaluatie van de werking van en onderlinge relaties tussen de drie zorgtrajecten binnen het onderwijs te weten het onderwijsachterstandenbeleid, Weer Samen naar School en Leerling Gebonden Financiering. Op grond van deze evaluatie wordt de samenhang tussen het onderwijsachterstandenbeleid en het zorgbeleid nader uitgewerkt. Deze evaluatie betreft de organisatie van de zorg binnen de sector onderwijs en is als zodanig geen agendapunt voor de Operatie Jong. Daar waar de uitwerking de andere sectoren raakt, wordt deze vanzelfsprekend betrokken bij de verdere plannen in het kader van Jong.

14.

Wat vindt het kabinet van het feit dat sommige gemeenten een drempel opwerpen voor jonge NUG-ers (niet uitkeringsgerechtigden) die bemiddeling vragen bij het CWI? (p.11)

Antwoord:

Met de Wet werk en bijstand (WWB) is er voor gekozen om gemeenten in staat te stellen een eigen reïntegratiebeleid te voeren. In de op grond van artikel 8 WWB op te stellen verordening dient de gemeenteraad aan te geven op welke wijze zij in haar reïntegratiebeleid evenwichtig aandacht besteedt aan de verschillende doelgroepen, waaronder niet-uitkeringsgerechtigden. Het is aan de gemeente om te bepalen of, op welke wijze en in welke mate aan een individuele aanvrager ondersteuning wordt geboden bij arbeidsinschakeling. Er zijn geen concrete signalen bekend dat gemeenten oneigenlijk drempels opwerpen voor jongere niet-uitkeringsgerechtigden.

15.

Moet er niet juist een extra inspanning geleverd worden om jongeren, die een BBL-opleiding willen volgen, te bemiddelen naar werk, om daarmee deze jongeren ook de praktische mogelijkheid te bieden om een niveau 2 startkwalificatie te behalen? (p.11)

Antwoord:

Het mbo kent twee leerwegen die in beginsel gelijkwaardig zijn, de beroepsopleidende leerweg (bol) en de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Beide leerwegen kennen vier opleidingsniveaus; niveau 2 geldt als startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.

In de bbl is de praktijkcomponent veel groter dan in de bol; leerlingen moeten een arbeidsplaats hebben die gecombineerd wordt met hun opleiding. Deelnemers die een bbl-opleiding volgen zijn daarom zeker niet minder gekwalificeerd voor de arbeidsmarkt. Een extra inspanning voor bbl-deelnemers ten opzichte van bol-deelnemers is dus niet nodig.

Bepalend is niet de leerweg, maar het niveau van de opleiding. In beide leerwegen kan extra begeleiding nodig zijn om deelnemers onder of op niveau 1 (assistent) tot niveau 2 (basisberoepsbeoefenaar) te brengen. In de meeste opleidingen worden daartoe dan ook extra inspanningen geleverd (eventueel in het kader van ESF-projecten).

16.

Uit onderzoek blijkt dat ernstige of hardnekkige problemen vaak een lange voorgeschiedenis hebben. Is ook onderzocht hoe vaak gelijksoortige problemen zich ook voordeden in de vorige generatie, oftewel de jeugdijaren van de ouders? (p.12)

Antwoord:

In 2001 is door het WODC een literatuurstudie verricht naar de transgenerationele overdracht van problemen die tot kindbeschermsmaatregelen kunnen leiden. Titel onderzoek: 'Probleemouders, probleemkinderen?', onderzoeker N.J. Baas. De onderzoeksresultaten geven inderdaad een indicatie dat er een verband is tussen slachtofferschap in de jeugd van de ouders van verwaarlozing, mishandeling en/of seksueel misbruik en slachtofferschap van hun kinderen in soortgelijk wangedrag. De gevonden overdrachtspercentages lopen echter sterk uiteen, mede afhankelijk van de onderzochte vormen van wangedrag tegenover kinderen, de daarbij gehanteerde definities en criteria en de onderzochte jeugdperiode.

Ouderlijk wangedrag en/of deviantie/criminaliteit van minderjarigen in de ene generatie leidt zeker niet onherroepelijk tot soortgelijken problemen in de volgende. Er is een aanzienlijk aantal ouders dat de cyclus weet te doorbreken. Aan de andere kant zijn er ook ouders die zelf nooit het slachtoffer zijn geweest van wangedrag van hun eigen ouders die zich niettemin tegenover hun eigen kinderen misdragen. Het is van zeer uiteenlopende factoren afhankelijk of de cyclus van ouderlijk wangedrag of deviant/crimineel gedrag van minderjarigen al dan niet wordt doorbroken.

17.

Hoe gaat het kabinet het effectiviteitonderzoek vormgeven? Wat vindt het kabinet van het feit dat jongeren civielrechtelijk geplaagd worden in justitiële jeugdinrichtingen? (p. 13)

Antwoord:

In het thema *Kwaliteit en effectiviteit van preventieve, curatieve en repressieve programma's* van de (jeugd)agenda van Operatie Jong krijgt ook de vormgeving van effectiviteitsonderzoek aandacht. Bij de uitwerking van dit thema wordt aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven, zoals de databank voor effectieve programma's die door het NIZW wordt ingericht. In het plan van aanpak dat dit najaar naar de Tweede Kamer zal worden gezonden wordt een en ander nader belicht.

De groep jeugdigen die civielrechtelijk geplaagd wordt in een justitiële jeugdinrichting kan niet over één kam geschoren worden. Het merendeel van deze groep in de opvanginrichtingen betreft crisisplaatsingen. Daarnaast komt het voor dat jeugdige veelplegers op civielrechtelijke titel in een justitiële jeugdinrichting worden geplaagd. Ten aanzien van de eerste doelgroep, de jeugdigen die

met het primaire doel van bescherming zijn geplaatst, heeft het kabinet het standpunt ingenomen dat er een voldoende en passend alternatief aanbod moet komen binnen de jeugdzorg, zorg voor licht-verstandelijk gehandicapten en de geestelijke gezondheidszorg.

Vragen PvdA-fractie

18.

Waarom is het plan van aanpak veiligheid op scholen niet mee door de staatssecretaris van VWS ondertekend gelet op haar coördinerende verantwoordelijkheid t.a.v. het jeugdbeleid?

Antwoord:

Hoewel het creëren van een veilig schoolklimaat inzet vraagt van een veelheid aan partijen, ligt de verantwoordelijkheid op rijksniveau bij de minister van OCW. Bij het opstellen van het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen* heeft afstemming plaatsgevonden met alle betrokken departementen, dus ook met VWS. Uiteraard is het ook goedgekeurd door de Ministerraad.

19.

Waarom wordt in de Operatie JONG met geen woord gerept over kinderrechten? Kan alsnog ingegaan worden op de relatie van de Operatie JONG met het Verdrag inzake de Rechten van het Kind?

Antwoord:

Omdat het accent bij de Operatie Jong ligt op het sluitend maken van de keten van voorzieningen rondom de jeugdigen en gezinnen en niet zozeer op inhoudelijk koersbepaling wordt geen expliciete aandacht besteed aan de kinderrechten.

Hoewel het woord 'kinderrechten' nergens expliciet staat vermeld, leveren de verrichtingen van Operatie Jong een bijdrage aan het realiseren van vele in het Verdrag inzake de Rechten van het kind opgenomen kinderrechten. Omdat Operatie Jong zich richt op het versterken van een op jeugd gerichte aanpak om uitval van jeugdigen zoveel mogelijk te voorkomen wordt vooral een bijdrage geleverd aan het in de artikelen 18 en 19 van het verdrag gestelde.

20.

Door welk onderzoek wordt aangetoond dat "*het met een steeds groter deel van de jeugd de verkeerde kant opgaat*"? Wanneer heeft er een omslag plaats gevonden t.o.v. de kabinetsnota 'Vasthoudend en effectief' toen er nog slechts sprake was van een kwalitatieve verergering van problemen met en van jongeren en niet van een kwantitatieve verergering? Zijn dezelfde bronnen c.q. typen onderzoek gebruikt om de respectieve stellingen te onderbouwen? Welke zijn dat? (p. 2)

Antwoord:

In de Kabinetsnota 'Vasthoudend en effectief' uit 2001 wordt gerefereerd aan de criminaliteitscijfers afkomstig uit de WODC-zelfrapportage studies (Kruisink en Essers 2001). Hieruit blijkt dat de geregistreeerde jeugdcriminaliteit zich tussen 1997 en 2001 lijkt te stabiliseren. Wel laten de cijfers een verzwaring van de misdrijven zien (meer geweldsdelicten) en ook een lichte verschuiving naar de jongere leeftijdscategorieën. In het document 'Operatie Jong: sterk en resultaatgericht voor de jeugd' gaat het echter om ook andere problemen van en door jeugdigen, zoals kindermishandeling, psychiatrische problematiek, onderwijsachterstanden en jeugdwerkloosheid. Voor de onderbouwing van de stelling dat het met een steeds groter deel van de jeugd de verkeerde kant op gaat is gebruik gemaakt van onder meer 'Jeugd 2003, cijfers en feiten' (Centraal Bureau voor de Statistiek 2003), 'Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid halverwege de eerste planperiode' (Sociaal Cultureel Planbureau 2003) en 'Rapportage Jeugd 2002' (Sociaal en Cultureel Planbureau 2003).

21.

Kan de zinsnede: *“De Operatie JONG richt zich dus niet op het gehele jeugdbeleid”* nader worden toegelicht gegeven het feit dat verder op in de nota (blz. 11) staat dat het merendeel van de Turkse en Marokkaanse jongeren tussen de 20 en 24 jaar de school verlaat zonder startkwalificatie? Deze constatering moet toch gevolgen hebben voor de inrichting van het onderwijs in meer algemene zin? (p. 2)

Antwoord:

De Operatie Jong werkt volgens een (jeugd)agenda, met thema's die in samenhang worden behandeld om uitval van jeugdigen zoveel mogelijk te voorkomen. Dat niet het hele jeugdbeleid tot onderwerp is verklaard, laat onverlet dat de aandacht nadrukkelijk uitgaat naar het voortijdig schoolverlaten. Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten is een belangrijk onderdeel van het plan van aanpak om het maatschappelijke rendement van onderwijs te verhogen. Hierin wordt ook aandacht besteed aan de positie van jongeren uit etnische minderheden. In preventieprojecten binnen de scholen en in gemeentelijke trajectbegeleiding gericht op herplaatsing in het onderwijs worden deze jongeren zoveel mogelijk gelijk behandeld als autochtone Nederlanders: rekening houdend met iemands achtergrond, gaat het steeds om individuele begeleiding.

22.

Kan worden aangegeven wat er concreet zal gaan gebeuren c.q. veranderen om te bewerkstelligen dat *“die acties in een zo vroeg mogelijk stadium plaats vinden”*? Wie is er verantwoordelijk voordat er iets gaat veranderen: de gemeente, de provincie of het rijk? (p. 2)

Antwoord:

In vele van de thema's van de (jeugd)agenda van Operatie Jong wordt uitgewerkt wat concreet moet gebeuren om te bewerkstelligen dat benodigde acties in een zo vroeg mogelijk stadium zullen plaatsvinden. In het algemeen geldt dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het in een zo vroeg mogelijk stadium actie ondernemen, oftewel het preventieve jeugdbeleid, gelegen is bij de gemeente.

23.

Kan het kabinet aanduiden hoe de acties om vroegtijdig in te grijpen *“zo efficiënt en met zo min mogelijk bureaucratie en administratieve lasten”* kunnen gaan plaats vinden? Komt er een centraal meld- of coördinatiepunt waar ook anderen dan degenen die professioneel bezig zijn met kinderen terecht kunnen? (p. 2)

Antwoord:

In diverse thema's van de (jeugd)agenda van Operatie Jong wordt uitgewerkt hoe de acties om vroegtijdig in te grijpen precies vorm gegeven moeten worden, ook vanuit het oogpunt dit zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk bureaucratie en administratieve lasten te laten plaats vinden. Het streven is op het terrein van vroegsignalering te komen tot een centraal meldpunt waar ook anderen dan degenen die professioneel bezig zijn met kinderen terecht kunnen.

24.

Welke consequenties verbindt het kabinet aan de constatering dat 4 van de 10 eenoudergezinnen vaak langdurige onder bijstandsniveau leven en dus onder de armoedegrens? Wil het kabinet bij het antwoord betrekken dat armoede een van de belangrijkste voorspellers is voor andersoortige problemen? (p. 5)

Antwoord:

Ongeveer een derde van de eenoudergezinnen beschikt over een minimuminkomen.¹ Ongeveer een kwart daarvan leeft langdurig van een minimuminkomen. Het streven van het kabinet is om voor

¹ CBS statline, gegevens over 2001

2005 minimagezinnen met kinderen zo veel mogelijk te ontzien in de algemene achteruitgang in koopkracht. Financiële armoede heeft invloed op andersoortige problemen zoals sociale uitsluiting, maar ook andere factoren zoals iemands psychische toestand, gezondheid, talenkennis en opleidingsniveau hebben veel invloed op sociale uitsluiting.

25.

Hoe verhoudt het voorbeeld van good practice van de duimdropcontainers zich tot het besluit van het kabinet om WIW- en ID-banen (waaronder voormalig banenpoolers) op te heffen? (p. 6)

Antwoord:

In de eerste plaats zijn de ID-banen ingevoerd met het doel om mensen met een uitkering te helpen bij het vinden van een reguliere arbeidsplaats. Een bijkomend doel was toen de werkdruk te verlichten bij de publieke sector met aanvullende gesubsidieerde functies. In de loop van de tijd is de nadruk steeds sterker komen te liggen op doorstroom vanuit gesubsidieerde banen naar regulier werk. In de systematiek van de ID-banen werden deze banen echter te vaak als eindstation gezien in plaats van als opstap naar regulier werk. Dit is de hoofdreden geweest voor het kabinet om het stelsel ten aanzien van gesubsidieerde arbeid te herzien.

De beschikbare middelen voor gesubsidieerde arbeid zijn daarom sinds 1 januari 2004 ondergebracht bij de Wet Werk en Bijstand en gemeenten hebben meer financieel belang gekregen bij het realiseren van uitstroom. Tevens hebben gemeenten volledige beleidsvrijheid gekregen ten aanzien van de reïntegratie van hun bijstandsccliënten en andere personen die behoren tot de gemeentelijke doelgroep. De gemeente kan zelf zorgen voor passende trajecten, waarbij gesubsidieerde arbeid één van de mogelijkheden is. De gemeente kan dus (een deel van) het reïntegratiebudget uit de WWB gebruiken om personen werkervaring op te laten doen op tijdelijke gesubsidieerde arbeidsplaatsen voor het uitlenen van speelgoed.

26.

Is het kabinet voornemens om relevante regelgeving zo te wijzigen dat een zgn. warme overdracht verplicht wordt voor kinderen met problemen en tevens te regelen dat ouders die bezwaar maken tegen een overdracht van gegevens van hun kind kunnen worden overruled? (p. 7)

Antwoord:

Het belang van het kind dient zonder meer centraal in de afweging of er al dan niet een warme overdracht plaatsvindt. Voorschoolse instellingen en scholen dienen aanvullende afspraken te maken over gegevensoverdracht. Als een toestemmingsverklaring van de wettelijke vertegenwoordigers gegevensoverdracht in de weg staat, zal binnen wettelijke kaders een passende vorm gezocht moeten en kunnen worden. Het is zaak dat professionals goed geïnformeerd zijn over wat wel en niet mag. Hier is al veel informatie over verzameld. Het kabinet laat bezien of, met gebruikmaking van de reeds verzamelde informatie, tot een nadere handreiking voor professionals gekomen kan worden.

27.

Op welke grenzen, waar samenwerkende partners tegenaan lopen bij het ontwikkelen van ondermeer centra voor ouders en kinderen, wordt gedoeld? (p. 7)

Antwoord:

Op veel plaatsen worden centra voor ouders en kinderen, brede scholen en multifunctionele voorzieningen ontwikkeld. De samenwerkende partners ervaren op lokaal niveau knelpunten bij hun pogingen meer samenhang te realiseren. Zo komt de ontwikkeling van combinatiefuncties aarzelend op gang gezien de belemmering van het bestaan van verschillende CAO's, waardoor door werkgevers en werknemers nu op lokaal niveau ad hoc oplossingen gevonden moeten worden. Ook

blijkt het in de praktijk lastig te zijn om voldoende ruimte vrij te maken om als keten tot inhoudelijke afstemming te komen.

Er zijn drie soorten knelpunten te onderscheiden waar samenwerkende partners tegenaan lopen: 1) onvoldoende informatie en communicatie, 2) gebrek aan financiële middelen en 3) belemmeringen op grond van wet- en regelgeving. De uitwerking van de knelpunten en de ondersteuning vanuit de Rijk vormt onderdeel van het plan van aanpak *Samenhang in voorzieningen voor kinderen van 0 tot en met 12 jaar* dat in het najaar naar de Tweede Kamer zal worden verzonden.

28.

Waarom worden als vindplaats van problemen bij jonge kinderen slechts de consultatiebureaus genoemd? Daar peuterspeelzalen en kinderopvang zicht hebben op zeer veel kinderen. (p. 8)

Antwoord:

Als vindplaats van jonge kinderen wordt in het stuk alleen het consultatiebureau genoemd, zoals als vindplaats voor oudere kinderen alleen de school wordt genoemd. Natuurlijk zijn de peuterspeelzalen en kinderopvang ook zeer relevante vindplaatsen.

29.

Wil het kabinet de op zichzelf relevante vragen die worden gesteld op blz. 8 halverwege ook en blz. 9 onderaan zelf beantwoorden?

Antwoord:

Op dit moment is dit niet het geval. De reden hiervoor is verwoord in de volgende passage die op bladzijde 2-3 van de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* is te vinden: "De aanpak die nodig is vraagt dus om een sluitende keten van jeugdvoorzieningen, om het bespreken van verantwoordelijkheden en het aanpakken van verkokering. Operatie Jong is hierdoor een proces dat enige adem vergt, waarbij het volstrekt onmogelijk en zelfs contraproductief is om snel en van bovenaf alle precieze oplossingen te schetsen. Dit temeer daar jeugdbeleid sterk gedecentraliseerd beleid is dat dicht bij de jeugdigen en ouders zelf ingevuld moet worden."

30.

Moet uit het kader op blz. 9 bovenaan worden afgeleid dat het kabinet kiest voor de methodiek van protocollen i.p.v. bijv een centraal meld – en coördinatiepunt? (p. 9)

Antwoord:

Nee. Dergelijke protocollen zijn bedoeld om te gebruiken binnen de meld – en coördinatiepunten. Het gaat hier om kwaliteitsinstrumenten, professionele afspraken over de acties die volgen op signalering.

31.

Waarom worden bij de zorgstructuren rond de school niet ook het algemeen maatschappelijk werk en het jongerenwerk genoemd? (p. 10)

Antwoord:

In de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* staat geen opsomming van de instanties die onderdeel moeten of kunnen uitmaken van de zorgstructuren rond de school. Het Algemeen Maatschappelijk Werk of Schoolmaatschappelijk werk moet in de eerste lijn van de zorgstructuur rondom de school vertegenwoordigd zijn, naast de leerplicht, jeugdgezondheidszorg en Bureau jeugdzorg op afroep en voor deskundigheidsbevordering. Dit is afgesproken in de afspraken die in 2002 tussen Rijk, IPO en VNG zijn gemaakt (zie het antwoord op vraag 11). Het jongerenwerk is daarbij niet genoemd omdat deze voorziening zich richt op vrijetijdsbesteding, en niet op zorg in de directe betekenis. Uiteraard hebben het algemeen maatschappelijk werk en het jongerenwerk wel

een belangrijke functie in de vroegsignalering en kunnen zij een rol spelen in een samenhangende aanpak.

32.

Waarom is er geen verband gelegd tussen datgene wat in de Operatie JONG wordt voorgesteld t.a.v. scholen en onderwijs en jeugdzorg enerzijds en het Plan van Aanpak Veiligheid op Scholen anderzijds? Kan dit alsnog gebeuren? (p. 10)

Antwoord:

Er is inderdaad een duidelijke relatie tussen de maatregelen ten aanzien van zorgstructuren in en rond de school enerzijds en de maatregelen betreffende veiligheid op school anderzijds. Zowel in het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen* (p. 5/6 en p. 9/10) als in de notitie 'Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd' (p. 10) is deze relatie dan ook gelegd. De uitwerking van beide plannen gebeurt in samenhang.

33.

De minister van onderwijs kondigt in haar plan van aanpak m.b.t. veiligheid op scholen "reboundvoorzieningen" aan. Hoe verhouden die zich tot de "time-out voorzieningen" die vanuit jeugdzorg worden gefinancierd? Kan daarbij expliciet ingegaan worden op de respectieve financiële en bestuurlijke verantwoordelijkheden? (p. 10)

Antwoord:

Time-outvoorzieningen en reboundvoorzieningen zijn bedoeld voor tijdelijke opvang voor gedragsmoeilijke leerlingen. Op dit punt komen de voorzieningen dus overeen. Er zijn echter ook verschillen (zie ook het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen*, p. 10/11):

- Inhoud en klimaat van de reboundvoorziening zijn strenger en gaan meer uit van herstel van gezagsverhoudingen en discipline (meer dwang en drang). Kern is dat de leerling niet alleen een periode wordt geboden om af te koelen. De reboundvoorziening vraagt een actieve houding van de leerling. Er is geen sprake van uitval, maar van een tweede kans die de leerling ook daadwerkelijk moet aangrijpen: gedragsverandering en inzet op leerprestaties.
- Met de reboundvoorzieningen wordt een structurele basis geschapen voor dergelijke voorzieningen. Time-outvoorzieningen zijn verschillend georganiseerd, financiering geschiedt uit verschillende bronnen (provincie, gemeenten en scholen zelf) en deze financiering staat bovendien vaak onder druk. Met de reboundvoorzieningen wordt een structurele basis voor tijdelijke opvang geschapen.
- Gekozen wordt voor een vast bestuurlijk aangrijpingspunt: de samenwerkingsverbanden VO. Alle scholen voor vmbo en praktijkonderwijs zijn aangesloten bij een dergelijk samenwerkingsverband.

Reboundvoorzieningen zijn niet bedoeld om bestaande time-out voorzieningen te vervangen, maar vullen het aanbod aan. Verder is het goed voor te stellen dat in bepaalde gevallen op basis van de lokale behoefte bestaande time-outvoorzieningen worden omgebouwd naar reboundvoorzieningen. Daardoor ontstaan nieuwe mogelijkheden voor maatvoering en maatwerk.

34.

Waaruit blijkt dat het kabinet inzet op vroege interventie? (p. 12)

Antwoord:

Dit blijkt uit diverse thema's van de (jeugd)agenda van Operatie Jong: vroegsignalering, zorgstructuren in en rond de school, maximaliseren maatschappelijk rendement van het onderwijs alsmede gemeentelijke taken en bevoegdheden.

35.

Hoe verhouden de voornemens van het kabinet om als de vrijheid in zicht komt jongeren te ondersteunen zich tot het voornemen tot versoering van de regimes in justitiële jeugdinstellingen? Is hier geen sprake van tegenstrijdig beleid? (p. 14)

Antwoord:

Uit oogpunt van effectiviteit als ook van efficiency streeft het Kabinet ernaar jeugdigen zoveel mogelijk intensief extramuraal te ondersteunen in plaats van (langer) verblijf in justitiële jeugdinstellingen. Het is immers bekend dat met het oog op recidivebeperking een goede nazorg van groot belang is. Daarbij zijn de kosten die gemoeid zijn met (intensieve) extramurale begeleiding aanmerkelijk lager dan verblijf in justitiële jeugdinstellingen. Individueel moet bepaald worden welke begeleiding een jeugdige nodig heeft. De inzet van de middelen moet functioneel en selectief zijn. Naast extra geld voor capaciteitsuitbreidingen en nieuw beleid, moet er bij de justitiële jeugdinstellingen ook bezuinigd worden. Een van de voorstellen om de taakstelling in te vullen is versoering van het regime.

Er is geen sprake van tegenstrijdig beleid. Veeleer gaat het om een optimale inzet van middelen.

36.

Is de Verwijsindex risicojongeren een geheelnieuw systeem? Waarom wordt niet aangesloten bij het cliëntvolgsysteem voor jongeren zoals dat bij de politie wordt gebruikt? (p. 16)

Antwoord:

Zoals aangegeven in de notitie *Operatie JONG: sterk en resultaat gericht voor de jeugd* heeft het kabinet nog niet besloten tot de invoering van een Verwijsindex Risicojongeren, maar onderzoekt het de mogelijkheden en randvoorwaarden voor de opzet en invoering van een dergelijke verwijsindex.

Op deze vraag kan op dit moment dus nog geen definitief antwoord worden gegeven.

Zoals aangegeven in dezelfde notitie zal bij de ontwikkeling 'waar mogelijk worden aangesloten bij bestaande (initiatieven voor) verwijsindexen'. Het Cliëntvolgsysteem Jeugdcriminaliteit, dat bij de politie wordt gebruikt, is één daarvan.

Vragen VVD-fractie

37.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voortgang inzake de eerste opdracht van Operatie JONG. Wordt – gelet op het voorstel om pas in 2005 twee andere opdrachten uit te laten komen – de doelstelling om Operatie JONG binnen deze periode af te ronden wel gehaald?

Antwoord:

Operatie Jong is ingesteld tot 1 januari 2007. Vóór die datum zullen de drie opdrachten van Operatie Jong zijn afgerond.

38.

Het kabinet formuleert knelpunten in het jeugdbeleid en noemt bijbehorende oplossingen. De genoemde knelpunten maken op de leden van de VVD-fractie de indruk in een willekeurige volgorde te staan. Hebben bepaalde knelpunten prioriteit? Zo ja, welke?

Antwoord:

De genoemde knelpunten zijn allen van belang om de doelstellingen van Operatie Jong te bereiken. Het prioriteren van knelpunten komt in beeld als blijkt dat niet alle knelpunten tegelijkertijd voortvarend kunnen worden opgepakt. Dat is nu (nog) niet het geval.

39.

Terugdringen van de jeugdwerkloosheid behelst meer dan het verminderen van het aantal jongeren dat zonder diploma de school verlaat. Maximalisering van het maatschappelijke rendement van het onderwijs is een onderdeel van de bredere doelstelling om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. Deelt het kabinet die mening? Waarom is er niet voor gekozen van jeugdwerkloosheid een apart thema te maken? (p. 11)

Antwoord:

Het streven om de resultaten van het onderwijs te verhogen is inderdaad een onderdeel van de bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Terugdringen van de jeugdwerkloosheid behelst dan ook meer dan het verminderen van het aantal jongeren zonder startkwalificatie. Het kabinet is met u van mening dat er ook andere aandachtspunten zijn die van essentieel belang zijn voor de terugdringing van de jeugdwerkloosheid, zoals de zorg voor een goede aansluiting en voldoende kansen voor jongeren op de arbeidsmarkt.

“Maximalisering van het maatschappelijk rendement van onderwijs” beoogt in de context van de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* nadrukkelijk meer te zijn dan aandacht voor het onderwijs. Ook de aanpak van de Jeugdwerkloosheid staat binnen de Operatie Jong centraal.

Omdat de ministeries van SZW en OCW de aanpak van jeugdwerkloosheid reeds in 2003 met een apart plan van aanpak en actieplan in de steigers hebben gezet is er voor gekozen van jeugdwerkloosheid geen apart thema in de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* te maken. Dit heeft onder andere geresulteerd in de Taskforce Jeugdwerkloosheid die momenteel door het hele land actief is.

De aanpak van het onderwijs en de terugdringing van voortijdig schoolverlaten vormen ook een belangrijke schakel in de gehele keten van het jeugdbeleid. Dat is dan ook de reden waarom dit onderwerp in de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* wat meer nadruk heeft gekregen.

40.

De verwijsindex biedt doorgroeimogelijkheden naar een meer omvattende oplossing, zoals persoonsgebonden dossiers ten behoeve van cliëntvolgsystemen (p.16). Op basis van welke criteria wordt besloten zulke doorgroeimogelijkheden daadwerkelijk te ontwikkelen? Op welke termijn kan de verwijsindex zijn gerealiseerd? Op welke termijn kan een meer omvattend systeem zijn gerealiseerd? (p.16).

Antwoord:

Zoals aangegeven in *de notitie Operatie JONG: sterk en resultaat gericht voor de jeugd* heeft het kabinet nog niet besloten tot de invoering van een Verwijsindex Risicjongeren, maar onderzoekt het de mogelijkheden en randvoorwaarden voor de opzet en invoering van een dergelijke verwijsindex. Doorgroeimogelijkheden en realisatietermijnen zijn nadrukkelijk onderwerp van dat onderzoek: daarover kan nu dus nog geen uitsluitsel worden gegeven. Dat geldt ook voor de criteria voor het daadwerkelijk ontwikkelen van eventuele doorgroeimogelijkheden. Gedacht zou onder andere kunnen worden aan algemene criteria zoals:

- de toegevoegde waarde in termen van een effectievere jeugdketen (ook ten opzichte van een verwijsindex)
- de additionele kosten
- de bestuurlijke, functionele en technische complexiteit
- de verwachte realisatietermijnen
- de privacybelasting, afgewogen tegen de verwachte effectiviteitsverbetering
- de aanwezigheid van alternatieven om dezelfde effectiviteitsverbetering te realiseren (b.v. andere coördinatie- en organisatiestructuren in de keten).

41.

Ook het toezicht is verkokerd georganiseerd, waardoor het functioneren van de hele keten van voorzieningen buiten beeld blijft (p.17). Geldt een en ander ook voor de inspecties op het gebied van het jeugdbeleid? Het kabinet zet in op een toezichtkader voor jeugdzaken voor 0-23 jarigen. (p. 17). Onderzoekt het kabinet mogelijkheden inspecties en toezichthouders te fuseren en te reorganiseren? (p.17).

Antwoord:

De inspecties op het gebied van jeugdbeleid zijn verkokerd georganiseerd. Het kabinet zet in op een toezichtkader voor jeugdzaken voor 0-23 jarigen, waarmee de gezamenlijke inspecties integraal en sectoroverstijgend de kwaliteit van ketens van voorzieningen voor jeugd kunnen beoordelen. Voor de werkwijze met betrekking deze nieuwe vorm van toezicht worden intensieve (en niet vrijblijvende) vormen van samenwerking ontwikkeld en getest in pilots. Onderzoek naar de mogelijkheden voor reorganisatie en fusie maakt geen deel uit van het project.

42.

Het kabinet zal er voor zorgen dat er vanaf 2007 één landelijke jeugdmonitor operationeel is. Waarom duurt de selectie en bundeling van al (verspreide) aanwezige informatie drie jaar? Met de monitor zal ook gevolgd worden in hoeverre de doelstellingen uit de jeugdagenda gehaald worden (p. 19). Welke cijfermatige indicatoren hanteert het kabinet voor het slagen van de operatie? Kan een uitputtend overzicht worden gegeven van die indicatoren? Het eerste cijfermatige inzicht in de resultaten van de operatie zal met de jeugdmonitor pas in 2007 beschikbaar zijn. De leden van de VVD-fractie ontvangen graag, naast de aangekondigde jaarlijkse voortgangsrapportage aan de hand van de plannen van aanpak, tussentijdse *cijfermatige* rapportages. Kan daarin worden voorzien?

Antwoord:

Het streven is niet alleen een aantal bestaande indicatoren te selecteren en bundelen, maar om een aantal indicatoren in onderlinge samenhang te brengen om zo een samenhangend en integraal beeld te schetsen van hoe het gaat met de Nederlandse jeugd en de doelstellingen van het jeugdbeleid. Medio 2005 zal een dummy-monitor beschikbaar komen. Met deze dummy wordt het eerste cijfermatige inzicht geboden, voorzover deze cijfers beschikbaar zijn. Vanaf 2007 zullen deze indicatoren elektronisch beschikbaar zijn. Daarnaast zal periodiek in een rapport een beeld geschetst worden van de uitkomsten van de monitor.

In de jeugdagenda (oktober 2003) van de Operatie Jong staat een overzicht van de (GOA-)doelstellingen en bijbehorende indicatoren die ook gelden voor de Operatie Jong. Dit betreft:

- een jeugdwerkloosheid die niet meer dan het dubbele is van de totale jeugdwerkloosheid;
- de helft minder voortijdig schoolverlaters in 2010 en 30 procent minder in 2006;
- minder onderwijsachterstanden bij 2 tot 6 jarigen door de helft van deze kinderen taalprogramma's (VVE) te geven;
- 25 procent minder taalachterstanden bij achterstandsl leerlingen.

Het is op dit moment nog niet te overzien of tussentijdse, bijvoorbeeld jaarlijkse, cijfermatige rapportages mogelijk zijn die beeld geven van hoe het staat met de doelstellingen en een verklaring bieden voor deze stand. De mogelijkheden hangen met name af van de frequentie waarmee de indicatoren geactualiseerd worden. Bij het beschikbaar komen van de dummy medio 2005 zal duidelijk gemaakt worden of tussentijdse cijfermatige rapportages mogelijk zijn.

Vragen SP-fractie

43.

Het kabinet heeft in het hoofdlijnenakkoord 100 miljoen euro uitgetrokken voor intensiveringen voor in het bijzonder de jeugdzorg¹. Hoe verloopt de verdeling van dit budget binnen de jeugdzorg? Waarom is er voor deze verdeling van het budget gekozen? (p. 1)

Antwoord:

De intensivering betreft een bedrag van € 30 miljoen in 2004, oplopend tot een bedrag van € 100 miljoen vanaf 2007. Het grootste deel van dit budget - € 15,5 miljoen in 2004 oplopend tot € 58,5 miljoen in 2007 - wordt ingezet op het terrein van de jeugdzorg. Het overige deel wordt ingezet op het gebied van preventie, zoals opvoedondersteuning voor ouders.

In onderstaand overzicht wordt de verdeling van het budget voor de jaren 2004 tot en met 2007 op het terrein van Jeugdzorg weergegeven.

1. Intensiveringen jeugdzorg op basis van Hoofdlijnenakkoord (in miljoenen euro's)	2004	2005	2006	2007
Wachtljsten jeugdzorg	11,7	19,6	31,5	39,4
Groei jeugdreclassering	2,0	2,0	2,0	2,0
Jeugdreclassering nazorg	1,0	2,0	4,0	6,5
Versterking Inspectie Jeugdzorg	0,3	0,4	0,5	0,6
Gedragsgestoorde jongeren		1,0	2,0	2,0
Jeugdbescherming Deltaplan	0,5	2,0	5,0	6,0
Jeugdbescherming Voogdij		0,5	1,5	2,0
<i>Totaal intensivering jeugdzorg</i>	<i>15,5</i>	<i>27,5</i>	<i>46,5</i>	<i>58,5</i>

De verdeling van het budget is op basis van politieke prioriteiten tot stand gekomen.

44.

Is Operatie JONG een signaal dat de uitvoering van de nieuwe Wet op de jeugdzorg in de praktijk moeilijk uitvoerbaar is gebleken? (blz. 2)

Antwoord:

Nee. Aangezien de nieuwe Wet op de jeugdzorg nog in werking moet treden zou dit een prematuur signaal zijn.

45.

De situaties waarin het mis gaat of dreigt te gaan in de ontwikkeling van het kind zijn de aanknopingspunten voor signaleren, ondersteunen en zo nodig ingrijpen. Deze acties moeten in een zo vroeg mogelijk stadium plaatsvinden. In het kader hiervan zijn een aantal actiepunten geformuleerd zoals onderzoek naar systemen van vroeg en tijdig signaleren, ontwikkeling van een gemeenschappelijk begrippenkader en toepassing van de systemen¹. Hoe krijgt dit vorm en wie is hiervoor verantwoordelijk? Op wat voor termijn wordt dit gerealiseerd? Vroegtijdig signaleren is een preventiebegrip om verdere schade te voorkomen. Betekent dit ook dat het kabinet op termijn meer gaat investeren in de opvang van 0-7 jarigen zoals in medisch kinderdagverblijven waar op dit moment sprake is van zeer lange wachtlijsten? (blz. 2)

Antwoord:

De uitwerking van de geciteerde actiepunten vindt u in het kader vroegsignalering op pagina 8-9 van het document *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd*. Ik heb een aantal

¹ Proeve van de Jeugdagenda (oktober 2003)

wetenschappers gevraagd om nog in december 2004 te komen met een (concept) risicoprofiel dat bovensectoraal is te gebruiken en een (concept) lijst van effectieve interventies. Deze instrumenten worden in de opvolgende jaren gevalideerd en geïmplementeerd.

De zorg die wordt geboden via de medische kinderdagverblijven is een van de mogelijke interventies. Overigens wordt deze interventie toegepast wanneer er al sprake is van ernstige opvoed- en opgroei problemen. Er is dan geen sprake meer van vroegtijdig signaleren, dat zou daaraan voorafgaand moeten gebeuren. Het kabinet investeert extra in jeugdzorg, waar het medisch kinderdagverblijf onderdeel van is. De provincies bepalen echter op welke wijze en voor welke zorg deze extra middelen worden ingezet.

46.

Operatie JONG moet de administratieve en bureaucratische lasten weer terugbrengen. Hoe gaat het kabinet dit realiseren en op welke termijn? (p. 2)

Antwoord:

Op bladzijde 2 van de notitie *Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd* staat de volgende passage 'De situaties waarin het mis gaat of dreigt te gaan in de ontwikkeling van het kind zijn de aanknopingspunten voor signaleren, ondersteunen en zo nodig ingrijpen. ... De acties moeten efficiënt en met zo min mogelijk bureaucratie en administratieve lasten gebeuren, vanuit een praktische benadering en gericht op resultaat.' Uit deze randvoorwaarde mag niet geconstateerd worden dat vermindering van administratieve en bureaucratische lasten een doelstelling is van Operatie Jong, wat niet wegneemt dat de Operatie Jong er wel een bijdrage aan zal leveren, bijvoorbeeld met het thema *Harmonisatie van indicatiestellingen*. Ook via andere trajecten, zoals OCW ontregelt en de Jeugdzorgbrigade, wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen aan administratieve en bureaucratische lasten.

47.

Uitgangspunt in Operatie JONG is dat meer kan worden bereikt met hetzelfde budget door een slimmere schakeling en verdeling van verantwoordelijkheden. Aangezien de middelen schaars zijn en het probleem omvangrijk is, is prioriteitstelling wellicht noodzakelijk. Niet alle knelpunten kunnen in dezelfde mate worden opgepakt. Wie bepaalt de prioriteitstelling? Vraag en aanbod zijn uit balans en om problemen structureel te kunnen oplossen is er toch meer nodig dan prioriteitstelling. Is het kabinet bereid om op termijn structurele oplossingen te creëren? Wat is de rol van het rijk, de provincies en gemeenten in de prioriteitstelling? (blz. 3)

Antwoord:

Het kabinet bepaalt de prioriteiten van Operatie Jong. Het zal de mening van de mede-overheden en andere relevante partijen, met name de uitvoerende instellingen en professionals, betrekken in de voorbereiding van besluitvorming over prioriteiten. Zoals al gesteld in antwoord op vraag 38 is het stellen van prioriteiten nu (nog) niet aan de orde.

Het kabinet is bereid om structurele oplossingen te creëren, voorzover dat mogelijk is gezien altijd wisselende maatschappelijke behoeften.

48.

Alle instellingen in de jeugdketen staan voor de klus een antenne te ontwikkelen voor (cultuur) specifieke factoren die spelen bij deze kinderen. Samenwerking met maatschappelijke (zelf) organisaties en intermediairs uit de eigen groep zijn vaak een sleutel tot succes. Uit de praktijk blijkt dat er te weinig aanbod is om passende hulp te bieden, er gebrek aan tijd is, en middelen en financiën schaars zijn om aan de vraag te kunnen voldoen. Hoe denkt het kabinet dit toch te kunnen realiseren en op welk termijn? (blz. 5)

Antwoord:

Hoe en met welk tempo een en ander het beste precies ingericht kan worden is vaak een zaak van maatwerk, zowel binnen bepaalde sectoren als binnen bepaalde ketens. Waar het om gaat is dat de instellingen in de jeugdketen meer dan nu oog krijgen voor (cultuur)specifieke factoren. Er bestaat op dit terrein al veel ervaring en expertise. Het is zaak deze beter te benutten, wat bijvoorbeeld goed blijkt te kunnen door samen te werken met maatschappelijke (zelf)organisaties en intermediairs uit de eigen groep.

49.

Kinderen en jongeren brengen veel tijd door in de openbare ruimte. De openbare ruimte biedt, uitzonderingen daargelaten, steeds minder mogelijkheden en steeds minder veiligheid voor kinderen en jongeren. Op welke wijze en op wat voor termijn wil het kabinet fysieke ruimte voor kinderen en jongeren creëren? (blz. 5)

Antwoord:

In de eerste plaats stelt het Kabinet aan de gemeenten middelen ter beschikking voor het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte middels het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV). Uitgangspunt van het ISV is dat planning en uitvoering eerst en vooral een verantwoordelijkheid is van gemeentebesturen. Gemeenten vullen dus zelf in op welke wijze de kwaliteit van de openbare ruimte wordt verbeterd en hoe deze veiliger en beter ingericht kan worden voor jongeren en kinderen.

Vervolgens is gebleken, dat er op het op het terrein van speelruimte voor kinderen en jongeren bij gemeenten een grote behoefte bestaat aan praktische kennis, een duidelijk toetsingskader en goede voorbeelden hoe de openbare ruimte geschikt gemaakt kan worden voor de verschillende doelgroepen. Om die reden zal het Kabinet in 2004 en 2005 kennis gaan ontwikkelen (onderzoek, overzicht van kindvriendelijke initiatieven en een handboek speelruimte). Er zal eveneens veel aandacht worden besteed aan de verspreiding van deze en reeds bestaande kennis op dit terrein. Dit zal middels voorlichtingsbijeenkomsten, gesprekken met individuele gemeenten en het netwerk Child Friendly Cities worden vorm gegeven.

50.

Betekent dit volgens het kabinet dat een intensieve begeleiding om meer personeel vraagt, aangezien tijdgebrek vaak een knelpunt is? Is het kabinet bereid hiervoor voldoende geld ter beschikking te stellen? (11)

Antwoord:

Intensieve begeleiding van leerlingen is tijdrovend en dus kostbaar. Het kabinet zet in de Jeugdagenda in op een structurele basisvoorziening van zorg in en rond de school zodat elke leerling de zorg en begeleiding krijgt die hij nodig heeft. Daartoe wordt de zorgstructuur in de school versterkt en wordt er in het kader van Jong ingezet op betere samenwerking met de instellingen rondom de school. Met het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen* heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor interne leerlingbegeleiding in het PO en VO. In de bve-sector is extra leerlingbegeleiding mogelijk met gebruikmaking van het budget voor Voorbereidende en Ondersteunende Activiteiten (VOA). De komende jaren wordt dit budget stapsgewijs verhoogd zodat meer ruimte ontstaat. Bve-instellingen kunnen ook ESF-gelden aanvragen voor projecten die tot doel hebben risicodelnemers extra te begeleiden en voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

51.

Het kabinet zet bij de aanpak van jeugdcriminaliteit in op het voorkomen van eerste delicten en het terugdringen van recidive. Het kabinet wil een aantal punten opnemen in het plan van aanpak zoals tijdig signaleren en aanpakken risicogedrag en het op actieve wijze aanbieden van

opvoedingsondersteuning. Hoe krijgt dit vorm en welke instanties worden hiervoor verantwoordelijk gesteld? (14)

Antwoord:

Waar het gaat om het voorkomen van eerste delicten is sprake van jongeren die (nog) geen delicten gepleegd hebben, maar die, op basis van een opeenstapeling van risicofactoren, wel een verhoogd risico lopen het criminele pad op te gaan. Voor deze jongeren en de gezinnen waar zij uit komen is het van groot belang dat risicofactoren tijdig worden gesignaleerd en dat het probleemgedrag vroegtijdig wordt aangepakt en omgebogen in positieve richting. De beleidsontwikkeling over de vormgeving en verantwoordelijkheidsverdeling rond het tijdig signaleren en aanpakken van risicogedrag en aanbieden van opvoedingsondersteuning is op dit moment nog niet uitgekristalliseerd. Binnen Operatie Jong wordt deze verantwoordelijkheidsverdeling verder uitgewerkt. Hiernaast wordt door de ministeries van VWS en Justitie gezamenlijk subsidie verstrekt voor opvoedingsondersteuning voor onder andere ouders van kinderen met (een verhoogd risico op) politiecontacten.

Voor wat betreft het terugdringen van recidive wordt in de aanpak van jeugdcriminaliteit onder andere ingezet op het actief aanbieden van opvoedingsondersteuning aan de ouders van jongeren die in aanraking zijn gekomen met de politie vanwege het plegen van delicten. Om dit te realiseren zijn verbindingen noodzakelijk tussen de jeugdstrafrechtsketen en lokale en provinciale jeugd(zorg)ketens, zowel vroeg in de strafrechtsketen, bij eerste politiecontacten, als achteraan de keten, in het kader van nazorg. Zo zullen ouders bijvoorbeeld vanuit het Justitieel Casus Overleg moeten worden doorverwezen naar het lokale aanbod van opvoedingsondersteuning of via het Bureau Jeugdzorg naar geïndiceerde vormen van (intensieve) pedagogische thuishulp en zullen jongeren die terugkeren uit detentie vanuit gemeentelijke voorzieningen moeten worden opgevangen. Ook dit onderdeel, het terugdringen van recidive, zal met de Operatie Jong verbeterd moeten worden.

52.

De praktijk wijst uit dat jeugdhulpverleningsorganisaties niet naar behoren functioneren met alle gevolgen van dien. Denkt het kabinet dat het mogelijk is om in een periode van twee jaar veel wachtlijsten terug te brengen dan wel op te lossen, vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, capaciteitsuitbreiding te realiseren, gezien de toename van zeer jonge hulpvragers en goede doorstroommogelijkheden te realiseren? Is het kabinet van mening dat Operatie JONG een kans van slagen heeft met alle bezuinigingsmaatregelen die het huidige kabinet doorvoert? (blz.15)

Antwoord:

Het kabinet denkt dat het mogelijk is om in twee jaar veel verbetering op de genoemde terreinen te bereiken, mede gezien de inzet van de extra gelden waar vraag 43 betrekking op heeft, en is ervan overtuigd dat Operatie Jong zal slagen in het versterken van een op de jeugd gerichte aanpak om uitval van jeugdigen zoveel mogelijk te voorkomen.

Vragen D66-fractie

53.

Geeft de op te zetten jeugdmonitor een overzicht van alle partijen, taken, verantwoordelijkheden, toezichthouders en (bereikte) doelstellingen? (p. 19)

Antwoord:

De jeugdmonitor zal geen overzicht geven van alle partijen, taken, verantwoordelijkheden en toezichthouders. Wel zal het een beeld geven van de ontwikkeling op het terrein van de hoofddoelstellingen van het jeugdbeleid.

54.

Op het snijvlak tussen het beleid van gemeenten, provincies en rijk bestaat een grijs gebied waarin verantwoordelijkheden niet eenduidig vastliggen. Helder moet worden wie welke verantwoordelijkheid heeft en wie regisseur is in welk onderdeel van de keten. Door middel van de verankering van gemeentelijke functies in de WMO wordt het gemeentelijk stelsel geregeld (pag 17). Waar worden andere dan gemeentelijke verantwoordelijkheden geregeld? Is een overzicht van de gehele keten, met bijbehorende partijen, verantwoordelijkheden en financieringsstromen in de toekomst beschikbaar?

Antwoord:

Het is op dit moment nog niet te overzien of en waar, in aanvulling op of bij wijziging van bestaande regelgeving, andere dan gemeentelijke verantwoordelijkheden geregeld moeten worden. Dit zal met de Operatie Jong duidelijk moeten worden.

Hoewel de precieze samenstelling van de keten niet overal precies hetzelfde is, zijn er partijen te onderkennen die er altijd deel van uitmaken. Het overzicht van deze partijen en hun verantwoordelijkheden wordt door de verrichtingen van Operatie Jong momenteel steeds scherper. Een overzicht hiervan, met ook voorstellen ten aanzien van eventuele wijziging van verantwoordelijkheden zal in de toekomst beschikbaar komen. Tevens zal in het kader van Operatie Jong een overzicht van financieringsstromen in het jeugdbeleid beschikbaar komen.

55.

Uitgangspunt binnen Operatie JONG is dat meer kan worden bereikt met hetzelfde budget door een slimmer schakeling en verdeling van verantwoordelijkheden. Aangezien de middelen schaars zijn en het probleem omvangrijk is, is prioriteitstelling wellicht noodzakelijk. Niet alle gesignaleerde knelpunten kunnen in dezelfde mate worden opgepakt (pag. 3). Is al duidelijk waar de prioriteiten liggen?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 38.

56.

De medeoverheden zullen systematisch en structureel worden betrokken bij de uitwerking van de plannen van aanpak. Ook zullen andere relevante partijen worden gehoord? (pag. 4). Zullen ouders en pleegouders ook worden betrokken?

Antwoord:

Bij diverse thema's van de (jeugd)agenda van Operatie Jong worden vertegenwoordigers van ouders en pleegouders betrokken, zoals bijvoorbeeld bij het thema *Harmonisatie indicatiestellingen*.

57.

Beschrijft Operatie JONG ook de taken, verantwoordelijkheden en het toezicht op de particuliere instanties waar in de jeugdzorg mee gewerkt wordt? (p. 17)

Antwoord:

Binnen de Operatie Jong wordt geen beschrijving opgesteld van taken en verantwoordelijkheden van de particuliere instanties waar in de jeugdzorg mee gewerkt wordt.

Ten aanzien van toezicht op deze instanties geldt het volgende. Met het project Integraal Toezicht Jeugdzaken wordt een toezichtvorm ontwikkeld die resulteert in een rapportage in het functioneren van de keten als geheel. Als in de keten particuliere voorzieningen optreden dan vormt hun rol in de keten - evenals bij bekostigde voorzieningen - onderwerp van onderzoek. In de rapportage over het functioneren van de keten wordt de kwaliteit van alle relevante voorzieningen in beeld gebracht.

Daarnaast levert het project een overzicht van de wijze waarop het toezicht op particuliere instellingen bij vier inspecties tot op heden is geregeld en waar dit mogelijk tot knelpunten leidt in het voorgestane toezicht op ketenkwaliteit.

58.

Onderzoekt Operatie JONG ook de effectiviteit van bestaande klachtenprocedures? (p. 17)

Antwoord:

In het project Integraal Toezicht Jeugdzaken vormen klachtenprocedures onderwerp van onderzoek als er - in relatie tot het benoemde probleem - aanleiding is te veronderstellen dat de aanpak van problemen met jeugd onvoldoende effectief is omdat klachten van de primaire gebruikers van de keten (kinderen en/of hun ouders) onvoldoende worden gehoord. Dit beeld kan gevormd worden uit individuele dossiers en/of uit de wijze waarop voorzieningen dit gegeven al dan niet opnemen in hun publieke verantwoording. Het project levert geen uitspraak over de effectiviteit van klachtenprocedures in het algemeen, maar altijd in relatie tot de gewenste oplossing van een specifiek probleem.

Vragen SGP-fractie

59.

Het kabinet maakt zich terecht zorgen over de toename van het aantal jongeren met problemen en over de steeds jeugdiger leeftijd waarop die problemen zich voordoen. Wat zijn naar de opvatting van het kabinet de achterliggende oorzaken achter de toename van deze problemen en de lagere probleemleeftijd? Hoe kan deze tendens worden gekeerd? (p. 2)

Antwoord:

Er is een veelheid van oorzaken achter de toename van deze problemen en de lagere probleemleeftijd. Zonder te willen pretenderen een uitputtend overzicht van deze oorzaken te geven, springt een aantal aan elkaar gerelateerde oorzaken in ieder geval in het oog: een snellere en meer individualistische samenleving alsmede veranderingen op het terrein van normen en waarden zorgen ervoor dat opgroeien en opvoeden steeds complexer wordt. Het keren van deze tendens vergt een brede aanpak, waar de Operatie Jong een bijdrage aan kan leveren. Deze bijdrage bestaat in essentie uit het vroegtijdig signaleren van problemen en op basis van deze signalen handelen.

60.

Het jeugdbeleid vindt vooral op decentraal niveau plaats. Dat betekent dat er ook automatisch diversiteit zal optreden. Op welke manier wil het kabinet in de loop van de tijd toetsen of er daadwerkelijk een goed beleid is op plaatselijk niveau? Of heeft het kabinet alleen een signaleringsfunctie?

Antwoord:

Het is primair aan het lokale democratische proces om te beoordelen of de lokale invulling van het jeugdbeleid goed is. Het kabinet is voornemens op afstand per gemeente te volgen hoe het staat met de belangrijkste outcomedoelstellingen ten aanzien van jeugd. Indien er bij een gemeente sprake is van zorgelijke ontwikkelingen, dan is primair de gemeente aan zet. Het kabinet zal indien nodig niet schromen gemeente of andere lokale partijen in de jeugdketen aan te spreken of, indien het daar op grond van de relevante regelgeving titel toe heeft, op andere wijze sturend te werken richting de lokale partijen in de jeugdketen.

61.

Het jeugdbeleid betreft een zeer divers scala aan problemen waarvoor een oplossing moet worden gevonden. Streeft het kabinet ernaar dat elke gemeente elk probleem oppakt, of is het de bedoeling dat elke gemeente eigen prioriteiten stelt?

Antwoord:

Het is aan de gemeente en lokale partijen om eigen prioriteiten te stellen, uiteraard voorzover de relevante regelgeving daar ruimte voor laat. Dit laat onverlet het in antwoord op vraag 60 gestelde.

62.

Welke problemen dienen naar de mening van het kabinet als eerste te worden aangepakt?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 38.

63.

Welke rol is er weggelegd voor het thema identiteit in de Operatie JONG en de daarop te baseren gemeentelijke plannen? Is het bij een thema als opvoeding en opvoedingsondersteuning niet erg belangrijk dat er aansluiting is bij de levensvisie van de ouders en dat de te verlenen zorg daarop is afgestemd?

Antwoord

Voor het thema identiteit is in de Operatie Jong geen rol weggelegd anders dan ruimte laten voor maatwerk waardoor decentraal gekozen kan worden voor een bepaalde invulling van dit thema. Het is denkbaar dat in lokaal beleid een rol is weggelegd voor dit thema.

Het is aan de gemeente om de voorzieningen voor opvoeding en opvoedingsondersteuning vorm te geven, op basis van de lokale behoefte en de vraag van kinderen en hun ouders. Identiteit en levensvisie van de ouders kan een factor zijn bij de vorming van die vraag.

64.

Een van de doelstellingen is het tegengaan van de verkokering van het beleid en het terugdringen van de ingewikkeldheid van de zorg voor de jeugd. Welke lessen trekt het kabinet uit het gegeven dat die verkokering juist ontstaan is uit de vaak goedbedoelde projectmatige aanpak en het reageren op incidenten (blz. 20)? Op welke manier kan volgens het kabinet worden bereikt dat de structuren vereenvoudigen en een integrale benadering centraal staat?

Antwoord:

De stelling dat verkokering ontstaat uit vaak goedbedoelde projectmatige aanpak en het reageren op incidenten kan in zijn algemeenheid niet onderschreven worden.

Het stroomlijnen van structuren en het centraal stellen van een integrale benadering zijn de essentie van Operatie Jong.